

Oglasi, pripočela itd. i računaju se na temelju čitnog cijenika ili po dogovoru.

Oglasi za predbrojbu, oglase itd. lije se napućnicom ili položajom post. Stedionice u Beča administracija lista u Puli.

od naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

o list na vrijeme ne primi, a to javi odpravničtvu u borenim pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Knjovnog računa br. 847849.

Telefona tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorika petka u podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpišani nećakaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 8 K za seljake, na tri mjeseca 3 K — na tri mjeseca 3 K — na pol godine.

Izvan carvine više poštarina. Plaća i stavlja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalaze se u Tiskari J. Krmpotić i dr. (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Glavna skupština

Druške sv. Cirila i Metoda za Istru.

Kako jur javismo, prošloga četvrtka dne 12. t. m. obdržavala se je u Opatiji IX. odlišnja glavna skupština „Druške sv. Cirila i Metoda“ za Istru.

Već dan prije nadošlo je gostova iz drugih mjesta Istre, a većina ih prispjela je u četvrtak u jutro, što parobrodi, što željeznicama iz Rieke, Susaka, Trsata, Dalmacije, Trsta, sa istarskog kopna, sa kvartnerskih otoka, t. j. sa Krka, Lošinja i Cres.

Sv. misa.

U urečeni sat sakupilo se je mnoštvo članova i prijatelja naše „Druške“ sa ravnateljstvom i većinom nadzornog odbora na čelu u crkvi sv. Jakova u Opatiji. Iz Voloskoga i Opatije došla školska djeca družbinih škola sa učiteljskom k sv. misi. Crkva bijaše puna pobožnog občinstva, koje se je došlo pomoliti našim apostolom i za dalnju njihovu preporuku i zaštitu pred prijelazom Svevišnjega.

Sv. misu čitao je veleč. g. Fran Ryšlavy, župnik iz Muna, a na koru pjevao je kao obično krasno mješoviti zbor dičnog tamošnjeg „Lavora“ hrvatsku misu.

Po sv. misi razidjose se gostovi i domaći svaki po svojem poslu, obećav sastati se opet il kod skupnog objeda ili kod skupštine.

Skupni objed.

U 12 sati sastala se većina izvanjskih gostova te članovi ravnateljstva, više gospodja i gospodjica u krasno urešenoj dvorani „Velikog Hotela“ na skupni objed. Hrana bijaše vrlo tečna a piće ukusno, te je tuj pobaviše gostovi skoro do 3 sata u veselom razgovoru — sve dotle, dok im ne bilo počti u prostorije rodoljubne „Zore“, gdje se je imalo obdržavati glavnu skupštinu.

Glavna skupština.

Prostranu dvoranu „Zore“ napuniše brzo članovi ili odaslanici družbinih podružnica do zadnjeg kutića. Mnogi ostaše pred vrati ili postavise se izpod prozora, odakle su mogli bar čuti što se u dvorani govori. U dvorani izticao se osobito naš krasni spol; liepa bijaše tuj naime kita rodoljubnih naših gospodja i milovidnih gospodjica. Bijaše tuj i većina narodnih zastupnika, odvjetnika, trgovaca, načelnika itd. itd. iz raznih strana Istre.

I. Družbin predsjednik, g. prof. Vjekoslav Spincić otvori skupštinu ustanoviv kako broj prisutnih nadmašuje na daleko potrebiti broj za zakonito obdržavanje glavne skupštine. Pozdravlja najsrdačnije sve nadošle, koji dokazuju tim, da shvaćaju važnost i veliku zadaću našega društva.

Sjeti se zatim društvenog pokrovitelja, koji je, dok je mogao, vazda bio među nami na skupštinah, a sada zadržan godinama morao je izostati. Predloži da se pokrovitelju, dičnomu starinu dru. Dinku Viteziću odasle brzojavni pozdrav sa skupštine. (Predlog bijaše primljen uz burno klicanje: živio Vitezić!)

Zatim, predstavi zastupnika kotarske oblasti nadkomesara g. dra. Murata, zastupnike stampe gg. Supiña („Novi List“) Rubinića („Nar. List“) i Mandića („Naša Sloga“), koje pozdrave također živahno skupštinar.

Skupštini izruča razne pozdrave naših rodoljuba kao dr. Laginje, koga je dužnost zvala drugom, veleč. gg. Ptasinskoga, Grunta, Andrijića, Stefanutti, dra. Antončića, Katalinić-Jeretova, akad. društva „Sloboda“ iz Graca i drugih.

Izpricah ravnateljstvo, što nije moglo prije sazvat glavnu skupštinu, stavi na glasovanje predlog, da se proglasi današnju skupštinu zakonitom, što bijaše jednoglasno prihvaćeno.

Zatim reče predsjednik, da postoje i danas oni razlozi, koji su u život dozvali našu „Drušku“, te imade veoma malo nade, da bi ti razlozi do malo prestali. Naši krvni protivnici rade sve to zeške oko raznarodjenja naše dječice, a oni koji bi tomu mogli i morali na put stati ustrojenjem hrvatskih pučkih škola, nečine ništa, ili ako što čine, nečine nama na korist.

Nije dosta, što nam domaći dušmani rade o glavi, već im u tom pomaže i zloglasno talijansko društvo „Dante Alighieri“ u Italiji. Progovoriv obširno o pogibeljnom djelovanju ovoga zlosretnoga društva, o načinu i sredstvih njegovih — reče, da je ravnateljstvo „Druške“ svim zakonitim i dopuštenim sredstvi uzastojalo, da suzbije paklensku navalu toga društva na najveće blago naše, na našu drobnu dječicu.

Predsjednik se zahvaljuje svojim drugovima u ravnateljstvu, osobito gg. tajniku i blagajniku, koji su pozhrtvovno i nesebično djelovali na korist našeg društva.

Nakon toga spomenu predsjednik te timice što je ravnateljstvo tečajem minule godine učinilo za promicanje našega školstva; spomenu novoustrojene škole, navede glavne družbine dobročinitelje, društva i pojedince; iztakne korist družbinih žigica dotaknuv se mimogred i boja protiv timž žigicam; konačno spomenu sa veseljem, kako je „Druška“ posljednje godine i materijalno liepo napredovala te se zahvali svim i svakomu, koji su iole tomu pri pomogli i preporučili svima, da u lože i u buduće sve sile na korist plemenitog poduzeća, da konačno oslobodimo naš narod Istre na korist celokupne domovine Hrvatske. (Skupštinar pozdraviše burnim odobravanjem krasan i obširan govor predsjednikov, kličući mu zanosno: živio Spincić!)

II. Točka dnevnoga reda:

Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine odpala je na predlog dr. Červara, jer je imao svaki skupštinar u ruci već tiskani izvještaj.

III. Izvještaj tajnika.

Na poziv predsjednika stade čitati vrlo obširni i krasno sastavljeni izvještaj o djelovanju ravnateljstva tečajem društvene godine 1901. velezaslužni tajnik g. Viktor Car-Emin. Iz toga izvještaja podajemo ovdje za sada samo glavnije

točke. Na uvodu iztice tajnik, da se može „Druška“ s ponosom obazrieti na minulu godinu, koja bijaše u svakom pogledu plodnija nego li ijedna dosadašnja.

Tajnik kaže nadalje, da je razdijelio svoj izvještaj na dva diela, t. j. na izvor iz kojega erpi društvo sredstva za blagotvorno svoje djelovanje i na poslovanje društvenog ravnateljstva.

Zatim govori o podružnicah, o njihovom broju, zadatku i djelovanju; spominje prihod od družbinih žigicah, koje su poještinile; dotaknu se i on boja protiv tim žigicam; navadja i druge izvore prihodu kao papirici za cigarete, cikoriju, sljivovicu.

Osobito toplo sjeti se tajnik hrvatskog novinstva, koje je uztrajno i pozhrtvovno sakupljalo prinose za „Drušku“; navadja imena tih listova i iznos, što ga pojedini sakupiše; pohvali osobito zagrebački „Obzor“ i riečki „Novi List“.

Zatim spomene smrtne i žive dobročinitelje naše „Druške“, među prvimi iztaknu napose pok. Kundeka, Močiboba, Kvarternik Katicu, Sodića i udovu Ziguilić; među posljednjim gg. biskupa Gugleru, Sl. Dračića, D. Politea, dr. B. Vinčkovića, R. Katalinić-Jeretova itd.

Nakon toga predje na izvještavanje o ustrojenju novih školah, o popunjenju bivših, o skol. zabavištih i o daljnjih osnovah ravnateljstva, te zaključi poletnim pozivom na sve one, kojim je stalo da spasimo hrvatsku dječicu od talijanske nemani. (Dugotrajno pleskanje i odobravanje popratilo je ovaj krasni izvještaj, kojega ćemo donieti naknadno u celosti.)

IV. Izvještaj blagajnika.

„Družbin“ blagajnik g. dr. Niko Fabijanić reče, da neima šta da kaže u uvodu svomu izvještaju već hoće, da izviesli skupštinaru suhim brojkam o dohodku i potrošku naše „Druške“, te će kod pojedinih stavaka podati potrebna razjašnjenja.

„Druška“ je primila tečajem minule godine od utemeljiteljnih članova K 1350; redoviti i izvanredni prihodi podružnica iznose K 5205-12; darovi, zapisi, prihodi izvan podružnica, i sabrano putem novinstva iznosi K 28.618-55. Spominje poimence sve veće svote i darovatelje. Navadja prinose u novinah. Record u sabiranju za g. 1901. postigao je, veli, riečki „Novi List“, koji je poslao 5235 kruna i 61 h. (Pleskanje i klicanje „Novom Listu“) Nabraja ostale novine i od njih poslone svote. Od „Obzora“ do najmanje pokrajinskog listića svi su, bez razlike strankaka, „Družbi“ prijazni. Čisti prihod za god. 1901. iznosi K 35.173-67. Ovdje nisu ubrojani prihodi i razdohi podružnice u Puli, koja još nije poslala svoje račune, pak se izviesće čini sa ovom iznimkom. Ali to će doći kasnije u stampani izvješće.

Razdoh je bio sljedeći: Upravni troškovi K 1135; raznovrsne podpore u novcu, odjelu, knjigah K 9235; školska poduka K 12.717-62; gradnje i popravci K 22.608-19. Nekretne „Družbe“ vriedile su koncem g. 1901. K 87.355-84. Ukupni imetak „Druške“ iznosio je g. 1900. K 110.237-35, a g. 1901. K 124.788-91, te je po tom

narasao za K 14.541-56, a to prikazuje, da „Druška“ u svakom pogledu postojano napreduje. — Ovo izvješće bilo je saslušano sa velikim zadovoljstvom i primljeno jednoglasno, uz zasluženo priznanje dru. Niku Fabijaniću za njegov neumorni rad.

U ime nadzornoga odbora izvesti član g. Kazimir Jelušić, načelnik kastrovski, da su računi pregledani i u potpunom redu pronajdeni, te predloži, da se dađe ravnateljstvu absolutorij i da mu se u zapisniku izrazi zahvala. Oba predloga prihvatila skupština živahnim odobravanjem.

V. Možeštni predlozi.

Kod ove točke stavili su gg. Mikisa, Iskra i dr. Črvar nekoje predloge i savjete o kojih se je kratko razpravljalo i koji bijahu izručeni ravnateljstvu na pretpres i eventualno na uvaženje.

Pošto bijaše tako iscrpljen dnevni red, dignu se predsjednik, da se još jednom zahvali skupštinarom. Prošli smo — reče — nekoliko dielova svečanosti — kažem svečanost, jer sa skupštine naše „Druške“ punim pravom smatrane narodnom svečanosti. Započeli smo sa službom božjom u crkvi; koju je služio veleč. g. Ryšlavy i kod koje je krasno pjevao naš dični „Lavor“. I g. župniku i gg. pjevačem i pjevačicam najsrdačnija za to hvala.

Prošli smo i sve točke dnevnoga reda današnje skupštine. Sve smo razpravili mirno, triezno i ozbiljno. I na tom razpravljanju svim Vam prisutnim iskrena moja zahvala.

Danas ćemo se još sastati, i to večeras na zabavu velezaslužnog našeg „Lavora“, kamo Vas sve prijateljski pozivljem. Medjutim zahvaljujem se još jednom svim Vama i molim Vas vrću, da se svuda i vazda toplo zauzimljete za našu plemenitu „Drušku“. Svi prisutni — osobito vevriedni načelnik g. dr. Stanger, i svi odsutni dobročinitelji i prijatelji naše „Druške“ i naše svete stvari neka su mi što srdačnije pozdravljeni! Živili svi i živile sve! (Dugotrajno pleskanje i klicanje: živio predsjednik! živio Spincić!)

Zabava „Lavora“.

Čim se je zamračilo počelo je občinstvo vrviti u istu dvoranu, gdje bijaše prije obdržavana skupština. Izvanjskih gostova i domaćeg občinstva sakupi se do mala tolika, da su mnogi morali ostati vani ili stiskati se u pokrajinih prostorijah. U dvorani za zabavu sjedio je občinstvo uz stolove, radi česa i bijaše zabava mnogo živahnija.

Tamburaški zbor „Lavora“ otvori zabavu pod vištim ravnanjem neumornog zborovodje g. A. Gervaisa sa Brožovom „Danica“, te ju odigra tako točno i krasno, da je morao nadodati jedan novi komad. Pjevački zbor odpjevao je također točno Nedvečov „Mili kraj“, pak imjenice tamburaški zbor Eisenhutova „Mazurku“, pa opet pjevački zbor Volarićev „Slovenski svet, ti si krasan“, te tamburaški zbor Gervaisov „Prvi cjelov“ i konačno pjevački zbor Zajčev „Zrinsko-Frankopanku“. Sve točke ili se moralo opetovati ili nove nadodati. Osobito se sviđajalo krasne na-

rodne pjesme praćane tamburicom. Suvano bi bilo i kazati, da je razdragano občinstvo burno pozladjivalo koli pjevačem toli tamburšem.

Za nam je bilo, što nismo ovaj put imali prilike i sreće, da vidimo i čujemo i da se nasladujemo slatkimi glasovi i milozvučnimi udarci na tamburah rodoljubnih i krasnih naših mladih Opatijka.

Drugi dio programa sadržavala je saloira u jednom činu „Zaboravljeni kišobran“. Njemački je to komad od nepoznatog nam pisca i da pravo kažemo od nevelike čiene. Gg. predstavljajući, a osobito dražestna gdjica. Jurković učinili su sve moguće, da što bolje nezahvalne svoje uloge odigraju. Čast i hvala im svima, osobito rečenog gospodjici i g. Rubiniću, koji je izazvao svojim toplim prikazivanju hiru smjeha.

Nakon predstave tekla je i nadalje zabava u dvorani, gdje se je „Družbin“ predsjednik zahvalio svima, koji su tu vrlo dobro uspijela zabavu priredili; zahvalio se nadalje prisutnom občinstvu i svim onim, koji rade bilo gdje i bilo kako na korist i na prospjeh naše plemenite „Družbe“. Kasno po pol noći rastasše se posljednji gostovi — svi veseli i zadovoljni što su toli krasno sproveli onu večer.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 14. juna 1902.

Od sriede dne 4. do utorka dne 10. t. mj. nije zastupnička kuća imala sjednicu. To doba su delegacije dokončale svoje posao. Iz njih preostaje zabilježiti, da su kod proračuna c. i kr. mornarice govorili Hrvat Vuković i Čeh Kaftan. Čekat ću, da bud kako dobijem odnosne stenografske zapisnike, pak da po njih izvjestim o stvarih koje se jako tiču nas Hrvata, kao onih koji daveju glavnu silu našoj mornarici.

Medjutim eto me da koju rečem iz carevinskoga vieća.

Parlamentarni poslovi zapinj.

Otkad je svršila razprava proračuna za tekuću godinu, otdad zapinju poslovi u zastupničkoj kući. Odmah iza svršene te razprave, oglašilo se se Česi. Pripustili su razpravu proračuna, da pak odmah iza nje izjave da nepristuju dalnjega rada, dok njim se neda bar jamstvo, da će se naskoro urediti jezikovni odnošaji u pokrajinah česke krunice.

U prvom redu odlučili su, da će obstruirati proli zakonskoj osnovi o uvedenju poreza na vozne željezničke karte. Nisu njoj načelno protivni, nego hoće da budu stalni kamo će odnosne milijune potrošiti; i hoće da obstruiraju, dok njim se nezadovolji. Svi sirenski glasovi u novinah, plaćenih od vlade, svi dogovori i naganjevanja Koerbera, svi naprezaji drugih stranaka nisu prvih dana tjedna ništa pomogli. Česi su ponovno odlučili, da će onu osnovu obstruirati. Ministar za Česku dr. Rezek, posrednik između vlade i mladočeske kluba, bio se je odaljio iz Beča, kad je stalno svoju rekao, i čeka. Čuvši, da neima sprazunka između vlade i českega kluba, dao je svoju dimisiju, to jest molio je Njegovog Veličanstva da ga digne sa ministarske časti. Molba je već kod Njegovog Veličanstva, al još nije riješena i nezná se, da li će biti prihvaćena ili ne, ovdismo je o tom, da li se dusegne sporazumak između Čeha i vlade. Medjutim su Česi prijavili deset prešlih predloga za slučaj da imadu obstruirati.

Nego njima nebi ni trebalo da obstruiraju, jer su to činili sa svoje strane Svcnjemci i razni drugi. Svcnjemci podali su množinu prešlih predloga. Postavili su jih, jer neće da se redovito razpravljaju, dok nebudu stalni, da će biti zakonska osnovu o trgovini na termine prihvaćena

od gospodske kuće onako, kako ju je prihvatila zastupnička kuća. Osim toga oni su proti državnoj podpori dunavskomu parobrodarskomu društvu, dočim bi vada htjela da se i dolučna zakonska osnovu već sada razpravi. Oba odnosa prešna predloga bila su zabacena.

Kod drugoga od ovih predloga govorio je zastupnik Berger žestoko proti pokvarenosti, koja vlada kod rečenoga društva. Izaktno je pri tom da društvom vladaju poglavito Njemci. Naglašivao je također, kako vlada kvani javnost tim, što podkupuje novine, kašto n. pr. židovsko-liberalnu „Neue Freie Presse“, koja da dobiva od vlade 8000 kruna, i „Ost-Deutsche Rundschau“; Wolfow list, sa 1000 kruna.

Burne sjednice.

Utork, sriedu i četvrtak bilo je u zastupničkoj kući upravo burnih sjednica. Ponekle kod spomenutih predloga Svcnjemaca. Ponjckle kod predloga zastupnika Breitera i Dašinskoga, obojice Poljaka; prvoga divljaka, drugoga socijalnoga demokrata, i to radi nesreće u rudokopih kod Borislava, gdje je 17 radnika ubito, a više njih ranjeno. Najviše buke i vike bilo je kod interpelacije českega narodnoga socijalista Klofača. Pruski sabor odlučio je 250 milijuna maraka za ponietenje Poljaka u Pruskoj. Pruski kralj i njemački car Vilim II. govorio je kod njčke svečanosti u Marienburgu govor napersn proti Poljakom, i u svenjemačkom duhu. Klofač je postavio interpelaciju na ministra-predsjednika, u kojoj zahtjeva da preuzme odlučne korake obzirom na govor cara Vilima. Ujedno je zahtjevano od predsjednika zastupničke kuće, da čini da ministar-predsjednik odgovori odmah na tu interpelaciju. Obrazlažući taj zahtjev, rekao je vrlo žestokih proti govoru cara Vilima. Ovaj da se je otvoreno postavio svojim govorom na čelo svenjemačko propagande; da se je razrinkao ne samo kao fanatičan pangerman najslabije vrsti, nego također kao osoba bez-najelementarnijeg takta. Govoreći na onaj način, da je bio bezobzirnan naprama visokomu austrijskomu dostojanstveniku, koj bijaše prisutan onoj slavnosti. Nadalje da je dražio Njemce izvan njemačkog carstva na boj proti Slavenom. To da prelazi svaku mjeru i oslobadja od svakoga obzira. Austrijska vlada da je primorana radi nenjemačkih naroda u monarhiji i radi svojega ugleda prosvjedovati najodlučnije proti postupanju njemačkoga cara. U vrijeme što je Klofač to govorio, opominjao ga je predsjednik više puta, al Klofač nije htjeo odustati. Najzad mu je predsjednik uzeo rječ. Već među govorom dobacivali su si Svcnjemci i radikalni Česi najkrupnijih. Posle oduzete riječi Klofača, bilo je toga i više. Ti Česi vikali su na adresu njemačkoga cara, Svcnjemci su ga branili. Kad je predsjednik čuo gromoviti: „Dolje s Hohenölleri!“ to je pruska i njemačka vladajuća kuća — pobjegnuo je kao objeđnut, te je tako sjednica od utorka svršila. Sljedeća od sriede počela je tim istim predmetom. Predsjednik požalio je što svega nije čuo, i u obće što se je onako govorilo. Ministar-predsjednik je izjavio, da odvrata za lošću riječi Klofačeve. Vlada mora si biti svjestna posljedica, koje bi one riječi mogle imati za državu. Valja uzeti u obzir, šta se je govorilo o vladari, koj je vjerman saveznik od monarhije otkad je nastupio vladu. Konačno je izjavio da neodgovara na interpelaciju Klofačevu. („Edinost“ opaža na to, da je ministar-predsjednik mogao odgovoriti tako samo s toga, što je car Vilim nanesao krivicu samo Poljakom i u obće Slavenom, i što je on, Koerber, član istoga njemačkoga naroda, kojega je cesar Vilim u Marienburgu proslavljao. Op. ur.) Kod razprave prešnoga predloga Klofača glede nekoga odpuštenoga kočijaša nadvojvode Frana Ferdinanda, napao je Klofač ministra-predsjednika, što im nije odgovorio na prije spomenutu interpelaciju.

Mirnije razprave.

Već četvrtak tečajno sjednice javio je predsjednik, da se je odložila razprava o svih prešlih predlozih, sem jednoga, koga se je kratko razpravilo. Pošli su takle hipot. oružje i Česi i Svcnjemci. Razpravilo se je pak zakonske osnovu o povišenju mirovina njčkih državnih činovnika.

Novi tiskovni zakon.

Ministar-predsjednik predložio je zakonsku osnovu, kojom se promjenjuje tiskovni zakon. Ostanove njegove su sljedećim: Česki dopisnik. Omedjašiti će se samovoljno zapljenjivanje novina. Uvriede poštenja, počinjene novinami, bit će uzete porotnim a izručene redovitim sudomom.

Za podporu tućom potučeni m.

Bio je postavljen prešan predlog, kojim se poziva c. kr. vlada, da bezodvlačno priskoči izdašno u pomoć stanovnikom poreznih obćina Podbeže, Sabonje, Starad, Stuhetogora, Pavlica, Račice u mjestnoj obćini Podgrad, i Brdo u mjestnoj obćini Jelšane, silno oštećenim tućom dne 3. i pak poplavom dne 10. tek. mj.

Bura je utišala.

Bura, koja je prišla u parlamentu utork, sriedu i dielomice četvrtak, počela je jenjavati ovoga dana, i danas subotu za sada već posve utišana.

Razpravilo se je i prihvatilo zakonske osnovu o odpisivanju zemljišnoga poreza prilikom elementarnih nezgoda; glede radnika na željeznica; glede radnika kod državnih poduzeća. Počela je razprava glede poreza za željezničke vozne karte.

To je najbolji znak, da je Koerberova vlada popustila zahtjevom Čeha. Dala njim je zadovoljujućih izjava također u jezikovnom pitanju.

I gospodska kuća radi, da nezaostane za zastupničkom. Jedna i druga rješavaju ovih dana dosta znatnih zakonskih osnova u prilog nižim slojevom.

Glavna skupština

zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru, obdržavana dne 18. aprila 1902.

(Konač.)

„O nabavi bikova.“ Član Gerosa reče, da je čuo kako se škrtari sa novcem kod nabave bikova pak se boji, da će se podieliti narodu loše bikove.

Predsjednik odgovara, da nije očekivao ovakva prigovora, osobito što se tiče bikova za radnju.

Tajnik odvrata, da se je moglo prošle godine radi nestašice krme nabaviti jeftino bikova.

Član dr. Venier primjećuje, da je i on čuo pritužaba proti posljednjim bikovom, nu drži, da je tomu krivo pomanjkanje krme i velik broj nabavljenih bikova, između kojih je moglo biti i lošijih.

Član Mrach kaže, da je već odavna obćina Krasu bik Oberinthal-ske pasmine; preporuča, da se to obećanje izpuni, jer su tamo bez bika.

Predsjednik odgovara, da će se obećanje izpuniti, što se do sada nije moglo, jer da će se istodobno nabaviti više goveda za mlieko.

„Za bolju prodaju vina.“ Član Fragiocomo prigovori predsjedništvu radi toga, što je zanemarila promicati prodaju domaće vina. Spominje kako je prošle godine obilato rodilo grozdje, te se je grozdje i vino prodavalo izpod cijene. On je želio, obzirom na to, da bi se bilo u shodno doba sazvalo vinogradare, da se posavjetuju kako da se razpaća onosno obilati taj proizvod. Svi se zauzeše — reče — jedino mi ne. Navadja razne primjere kako se drugi zauzeše.

Član Tromba uvidja također potrebu, da se usavrši priprava vina i da se promovi za bolju prodaju; te zagovara radi

toga ustrojstvo društvenih konoba i sazov vinogradara.

Predsjednik se opravdava tim, što navadja, reče ono, što se je učinilo u govoru o sazovu zavodu u tom pogledu.

Što se tiče djelovanja gospodarskog vieća glede prodaje vina, kaže, da su obdržavana njegovim nastojanjem dva kongresa pojedinih u Trstu; da bijašu obdržavani pokusi sa vinom i da je on sudjelovao kod vinskih izložba također u iposovstvu. On krivi same vinogradare, koji da su nemarni. Obilatost vina prošle godine da je otvorila domaćemu vinu opet tržište u Trstu radi niskih cijena. Sve vinorodne zemlje tuže se na lošu prodaju radi obilnog proizvoda. On se zanima za ovo pitanje, te misli, da bi valjalo dokinuti potrošarinu na vino. Konačno pozove g. Fragiocomo neka sazove kongres vinogradara.

„Za osiguranje životinja.“ Predloživ skupštini osnovu pravila za osiguranje životinja priobći predsjednik, da bijaše ta osnovu podastara zem. odboru, da ju izruči zem. saboru. Radi njezine važnosti i pošto će se sabor kasno sastati, biti će ta osnovu probčena svim obćinama, da se izjave o toj osnovi, pak da konačno o njoj odluču stalni odbor.

„Skupne nabave.“ Što se tiče pravila odbora za skupne nabave gospodarskih predmeta, probčuje predsjednik, da je stalni odbor dan prije dodao jošte jedan paragraf pravilom, na temelju kojega je odbor za nabave dužan izvješćivati stalni odbor o svojem djelovanju.

„Proračun erarski i zemaljskih zaklada za 1903.“

Predsjednik pročita proračun za god. 1903. tumačeći pojedine stavke i svote, koje se imade tražiti od vlade i od zemaljskoga odbora, kao što je to ustanovio dan prije stalni odbor.

Traži se od vlade svotu od 51.100 kruna; za kotarske izložbe, za izvanrednu izložbu goveda u Podgradu; za nabavi krava i bikova; za uništenje filoksera i drugih trsnih bolesti; za nabavu poljodjelskih strojeva; za nabavu krmaka i onova za nasok; za pokuse sa tučobrani; za promicanje proizvoda masline; za širenje murva i nagrade svilogojcem; za strojenje sušivnice mjeuharica; za podpore mliekarskim zadrugam; podpore za polazak sirarskog tečaja; za troškove ureda gospod. vieća; za promicanje prodaju vina; za poboljšanje pašnjaka; nagrade za strojenje voćnjaka; nagrade za uzorne gnojnice; za nabavu skupnih predmeta; za zimske tečaje o pasirstvu; i za zemaljsku izložbu poljodjelskih proizvoda u obće.

Od pokrajine traži se 40.400 kruna; za dnevnic članovom vieća i stalnoga odbora; za putne troškove službenog osoblja; za dnevnic i putne troškove drugim; za troškove ureda; za podieljenje američkog trsja; za uzorne nasade amer. trsja; za tečaje o ciepljenju trsja; za klaštrioce voćka i maslina; za promicanje prodaje domaće vina; za popravak pašnjaka; za uzorna polja; za tučobrane; za nabavu skupnih predmeta; za zemaljsku izložbu poljodjelskih proizvoda i za neprovidjene troškove.

Pošto bijaše tim iscrpljen dnevni red, zaključu predsjednik skupštinu.



Pogled po Primorju.

Puljski i kotar:

U orkvi. Od više vremena boluje teško svećenik Anton Zuba n, jedini, rećimo, Hrvat med puljskimi svećenicima,

Koji je svake nedjelje jutro na 7 sati uz misal držao i hrvatsku propovjed.

Potunili smo se više puta na odnošaje u puljskoj crkvi u pogledu jezika ali glas naš ostao je uvijek glas vapajućeg u pustinji. Sada, kad nema Zuhana zaspala je i propovjed hrvatska u svetom domu. I tako vidimo žalostnu činjenicu, da naš puk nemože naći zadovoljstva ni u kući božjoj.

U crkvi Majke Božje izzešla je i zadnja riječ hrvatska, dočim je prije u njoj bilo sve hrvatski u svetom domu, što neima ni jedne propovjedi za naš narod, a nauka kršćanskoga ni u škole, pa još se čude, da nestaje pobožnosti!

Mi Hrvati, gdje god nas ima, čemo zbilja morali podignuti spomenik biskupu Flappu radi tolike ljubavi, što je imao za nas.

P. S. U jučerašnjem „Giorpalettu“ citamo neku zahvalu kanoniku župniku Zaneletu za njegove propovjedi. Tu zahvalu podpisali su najviše naši ljudi te jim se veoma čudimo, da se zahvaljuju za ono, što jim po pravu ide, čudimo se jim, tim više, jer propovjednik je govorio talijanski i u onom smislu, kao što znađu svi njegovi zemljaci, sve u slavu njihove sladke majke prieko mora.

Čudan postupak u Hrvatskoj. Kako je naravno, sudovi u Istri, a po tom i stranke i odvjetnici, osobito ovdje u Puli, gdje imade liepi broj ljudi iz Banovine, moraju se više puta obratiti na sudove odnosno na odvjetnike u Hrvatskoj, bilo da pitaju kakve podatke, bilo da traže rješenje koje morbe itd. U takvim slučajevima oblasti u Hrvatskoj, izuzim zagrebačke, uređuju veoma sporo ili nikako. Sud u Puli n. pr. odredi ročište za razpravu tužbe proti čovjeku u Banovini te pošlje izvopis radi uručenja tamošnjemu sudu barem 14 dana prije ročišta. Na dan ovoga, u Puli, se nezna, je li uručenje uzsljedilo ili nije, nego treba odgoditi razpravu i čekati dokaz o uručenju tužbe, koji pak dođe i mjesec dana kasnije.

Zalibože, odvjetnici i bilježnici sljede primjer oblasti: prije nego li čes dobiti od njih odgovor, razjašnjenje, podatke, treba da čekaš najvećeputa prekomjerno dugo i da pišeš dva, tri i više pisama radi iste stvari.

Ta, za miloga Boga, na dohvatit smo si jedan drugomu, pa taj postupak nedolikuje među jedinom i drugom hrvatskom zemljom.

A najžalostnije, da ne rečemo najbezobraznije, jest to, da sudbena oblast u Hrvatskoj piše hrvatskim strankam u Istri... njemački, kako je to nedavno učinio kr. kotarski sud u Gjurgevcu (Pišuć se sam: konigl. Bezirksgericht St. Georgen) prema hrvatskomu odvjetniku u stvari, gdje je sve bilo pisano hrvatski. Šramota!

Puljski socijalisti i hrvatski jezik. U nedjelju večer obdržavase ovdješnji socijaliste svoju ljetnu zabavu uz sudjelovanje pazinske glazbe, ako se ne varamo one iste, koja sudjeluje u Pazinu kod talijanskih demonstracija. Kako je ta glazba svirala, to nespada na nas. Koncertni vrt bio je crven kao pšenice polje mjeseca lipnja. Nad ulazom vidilo se transparent na trojezičnom dobrodošlicom. Dočim su glasile njemačke i talijanske dobrodošlice posve pravilno, hrvatska je bila učinjena u smislu službene hrvatsine — onako po prilici, kako se piše na kotarskom glavarstvu u Puli — „Dobri, Dobri, Hošji!“ Oni naši ljudi, koji su tu zabavu posjetili, su morali biti u istinu „dobri“, a njihovi gosti, jošte „bolji“. Nije li tako, dragi stovariši? — Ako ste se pobrinuli, da bude talijanski i njemački napis pravilni, zašto niste isto učinili i za hrvatski? III je možda taj jezik i onaj vaših drugova, koji se službom služe, manje vrijedan od tih drugih???

Krzanjanje zidara i klesara u Puli svršeno je te su počeli svi opet jučet svoj posao.

Popis obitajskih poduzeća u puljskom kotaru obavljajuće se ovih dana. U komisiju za popis imenovan je, kako čujemo, i neki poštarski činovnik u Puli, koji je u tu svrhu dobio 6 nedjeljni dopust od svoje predpostavljene oblasti. Kako dolazi jedan c. kr. poštarski činovnik do toga, da se ga je imenovalo u komisiju, koja spada pod političku oblast, najmae c. kr. kapetanat? Na to pitanje bi nam najbolje znali odgovoriti gospoda upravitelji c. kr. pošte i kotarskoga poštavništva u Puli.

Ospice. U našem gradu haraju već dulje vremena među djecom ospice. Bolest nije srećom pogibeljna za onoga, koji se znae čuvati. Ali kod tolikih bolesnika biti će bez dvojbe i zrlava, radi česa preporučamo roditeljem, da paze strgo na to, da im se bolestna djeca neprehlade i da neustanu iz postelje prije vremena.

Naknadno doznajemo, da imade i u drugih krajevih Istre te dežije bolesti, od koje su i nekiji odrasliji oboljeli. Tako primjerice imade te bolesti u jednom dielu občine Kastav i u drugih občinah Liburnije.

Iz Medulina pišu: Ove godine imali smo pod kaštelom eskadru ratne mornarice vođenu od kontradmira Rippera. Čujemo, da će se opet ovih dana vratiti k nama ili u Kuje, možda i u Budavu.

Mi moramo biti u istinu zahvalni zapovjedništvu, što se je već jedinom spomenulo i naših mjesta od Crne do Premanšturske punte, to jest na kraju, gdje bi se u slučaju rata mogle odigrati vrlo važne operacije u pogledu zauzeća Pule s kopna.

Ti posjeti mornarice dopisaju i koristi puku, jer lahko utrlži što ima na prodaju; ali preporučamo svima, da ne prejeravaju u cijenama, jer bi to moglo imati štetnih upliva.

Nadamo se pak dvojemu od zapovjedništva eskadre:

1. da će shodnim izvještajima uskoro biti građnje tvrđava na Svetici, Vrčevanu i Drzenjaku;
2. da će izhoditi čim prije uređenje luka, mula i cesta k moru u Medulinu.

Pazinski kotar:

Tinjan, miseca: junija 1902.: Već čuda vremena ni čut niš s Tinjana, pak prosim slavno uredništvo, da bi ovi dopis milostivo javilo.

Prvi pejak ovega miseca pod večer je prišla karoca s Pazina, a va karoce je bija jedan sudac i jedan skrivan. Sudac je valje zval pulcaja i mu je ordinal, da se mora poč šulstante obuće va monduru, da mora stavit haretu na glavu i sablju za bek. Pak ga je posnal, da neka gre k šijor Zanetu i da dopelje va kazarnu od jandarmi Lesija. Kad su to doznali, naši bućini su držali kako brez glavi i su se pitali: joh mane, mačkako, mačkome i su preli, brate, kako i mački, ma justo kako i mački: nijnjr, nijnjr. Kad je pulcaj popelja Lesija na jandarmeriju, je prišlo zlo šijor Luviji Orlich (talijanka puro puro šangve.) Ki bi ju bija vidija, bi bija rekao, da je popila jedan bukai ričinega lujla ali salamara. Ma se je previjala, ma je skucala i da ni skočila sinjorina od pošte Ladyna i da joj ni stavljala melise pod nos i da je ni škrofla s vodom, bi bila ostala de trink.

Kad je sudac zemena Lesija, je reka da čuju poč vižitat u kamaru k šijor Zanetu. Valje je šal Zaneto Orlich doma i s njim kapopošto, od kega čemo drugi put ča povedat, a malo kasnje je sa i sudac. Najbrže da ni bila Lesijeva kamaru diže bratana, zač su prvo nego je sudac priša va kamaru, tekli pospraviti po kamaru. Va kamaru da nisu najbrže nišli, nego va portafolje da su više tega sekvestrali, pak su popeljali Lesija nazad na jandarmeriju. Sad je prišla va bućegu šijor Luvija i se

je tukla po glave i po čele i je vikala: Maledeto kolpo ke no ti ma vol vinjir, maledeto kolpo stroci me, mi me vergonjo, mi no pošo pju viver, mi me vado macar. A sinjorina Ada ju je tišila: Mama mija, mama mija. Inšoma robe de'altro mondo.

Sudac je zval čuda njih na zamencijon: najprvi je bil Vice Kristić Strigo, pak Ninete Lucetin, ki se je tresla kako i granje na lađonjah, kad bura puše. Pak je bil oni Jakov Pomazani, poštarica i čuda drugih. A zač sve to? Lesijo da je posla nešto z recepšom šalonu od mački na Matulje, pak da je te bilo sekvestrano, a va ten liste da je bil — potari ga sveti križ — sam vrug; i zato su morali poč vižitat, ako bi još kakovega vruga našli pul Zaneta, pak da bi to zakovali i va katafali popeljali.

Sada se našim mačkom grda peče. Drugi put ču malo povedat, ako ne bude ki zna bolje, zač mi gre teško, ča je bilo s Pinčanom i kako su teli Mačkičku oženit, pak su najbrže vruga oženili. Vero že robe de šoopar de rider, ma ča neki ter neki i plakal po sakrahajsku. Sram ih budi, ča ne bi holje storili, da bi svako jutro pozobali žlicu soli, da ne zastrambaju? Britva.

Porečki kotar:

Iz Zumeska nam javljaju, da je preminuo dne 16. t. m. Marko Salvator Labinjani, jedini sin tamošnjega našega rodoljuba Petra Labinjana, zastupnika banke „Slavije“. Pokojniku bila lahka zemljica, a roditeljem izrazujemo naše najiskrenje saučesće.

Iz Kaštella. (Naši Talijani pred sudom.) Dne 13. i 14. ovog mjeseca vršila se je kod velog Suda u Rovinju razprava proti devet nesretnika iz Kaštella, tobožnjih Talijana. Imena su jim ovo: 1. Ružić Ivan Antonov Kozar, 2. Petar Valentić Ivanov, 3. Ivan Kociantić pok. Ivana, nazvan Šilopalac, 4. njegov sin Ivan, 5. drugi sin Franc, 6. treći sin Grgur, Anton Kociantić Šilopalac, 7. Beaković Ivan Mihin, 8. Legović Josip Skroptekin, 9. Dubac Ivan Matijev. Tuženi su bili svi skupa, da su kamenovali na 19. jenara večer Mihu Valentiću, koj je od toga umro na 13. febrara. Povrh toga tužen je bio Anton Kociantić Šilopalac, da je iste večeri kamenom udario Antona Kovača Školara, a hlio ga i kosirčem, ali je sin obranio oca; a da je opet iste večeri lahko ozledio u nogu kamenom Antona Legovića Antonovoga. Suviše su još tuženi Petar Valentić i Ivan Dubac, da su se iste večeri pogibeljno grozili Stefanu Ružiću, a Ivan Ružić, da je tom prigodom kamenom udario istoga Stefana Ružića. Ivan Beaković bio je još tužen, da je iste večeri bacio na tle Marka Ružića, Petar Valentić, da je bez dozvole nosio revolver. Svih devet suviše tuženo je, što su u obće hitali kamenje u noći proti kupu drugih ljudi i što su vikali, da je hrvatsko „Živio“ propalo i da „Viva“, da danas čemo ubit Hrvate.

Kako vidite, prilično toga. Obtuženi se broje među Talijane, nekiji su bili par dana zatvoreni, prilično kasno poslje čina, ali opet pušteni. Neki su bili zvani za „svjedoke“, pak su najprve pri malom sudu u Motovunu Hrvati bili kažnjeni, što su se branili pak pri tom budi koliko koga ogrešli, a kapitanat porečki kaznio je opet neke mladiće od hrvatske strane, što su pjevali.

Ali kad je nebog Miho Valentić poginuo od dobihenih rana, stvar se ipak nije mogla zamučati, pak premda je pravo izražavanje započelo kasno, ipak zvani su na Rovinjski tribunal za gori rečene zločine Ivo Kociantić Šilopalac i njegova družba. On je ponajprvi namjestnik delegatov i u toliko drugih služba. Predsjednik razprave bio je jedan savjetnik, koj ne zna hrvatski, pak je opet morao rabiti tumača za one svjedoke, koji se na sudu nebe da uče hrvatski, jer jih zakon na to

ne sili. Tužene je branio dr. Bartoli, a za udovicu pomoluo Miha Valentića i njezinu djecu bio je dr. Laginja.

Razprava je trajala na Antonju od 9 jutro do podne, a od tri po podne do u večer, pak opeta cieli drugi dan, jer dok se izpita 9 obtuženih i 20 svjedoka i sve razpravi po zakonu, hoće se vremena. Tuženi su svi tajili, osobito stari Šilopalac prikazivao se je kao nevino janješće. Ali svjedoci su baš zatorno svjedočili, što je koji čuo i vidio. Samo dva se čine nešto previše zastrašeni; osobito neki Ivo Kazalac, reč bi da znae i više, nego li je rekao.

Dr. Bartoli postavio je cielu vrstu predloga za nove svjedoke, kako bi tobože dokazao, da su drugi ljudi, najbrže Hrvati, Hrvata Valentića kamenovali, a ne Talijani. Nu sud mu je odvrkao baš sve predloge. Državni odvjetnik zastupao je obtužbu oštro i temeljito, dokazujući s kojimi svjedoci je što dokazano proti pojedinim obtuženikom.

Osuda je izrečena nedjelju u 1 uru po podne. Spoznani su krivci zločina protiv Mihi Valentiću svi, samo ne Kocijancić Šilopalac, otac, ni Ivan Dubac. Osuđeni su na tešku tammien koji više, koji manje na vrijeme od 6 mjeseci do jednu godinu i 3 mjeseca.

Svi osuđenici, kako jedan imaju plaćati udovici pokojnoga Miha Valentića 15 kruna na mjesec dok bude živa, a djeci svakomu po kruna 10 na mjesec, tako i onomu što je majci pod srećom, kada na svet dodje, pak 40 kruna dangube, a 140 kruna troška udovičinom odvjetniku.

Dr. Laginja govorio je hrvatski i mnoga je suza pala prisulnim Kaštellecem, kad je u kratko ali jezgrovito pripovjedao, što se to zgdja od neko doba sa onimi našimi ljudj u Istri, koji još nisu pogazili materin govor, ni mleko, kojim jih je dojila.

Koparski kotar:

Brgadat, p. Lanišće, dne 13. junija 1902. — Već odavna nije ovlo glasa u cijenjenju „Nasoj Slogi“ iz ovoga zabitnoga sela Čičarije, pa ako sam danas nekoliko predug, izvolite priobčiti ovaj moj dopis kada vam bude prostor lista dopustao.

Tko u vašoj blizini ne poznaje Brgučana? Il s ugljevljem na ramenu ili s janjcem u naručju ili sa posudom mleka u ruci hoda on po Puli i tom zaslužbom prebranjuje sebe i svoju obitelj. Kod kuće stalno on nema toliko zemljišta, koje bi mu dalo hrane kroz cielu godinu. Zbog neprestanog doticaja sa tuđim svietom, uvidio je on da mu treba izobrazbe, da mu se hoće škole. Na poticaj bivšeg veletriednog kot. šk. nadzornika K. Kozuha i držać se one: pomoz si sam, pomoć će ti i Bog, sagradili si jesu Brgučani godine 1894 šk. sobu uz jedinu pripomoć od 800 K sa strane prezasluzne Družbe sv. Cirila i Metoda u Opatiji. Od napomenute dobe, pa sve do prošle godine čekao je ovaj tužan narod na učitelja, i kad mu se nisu htjeli smilovati u Trstu i Poreču, smilovala mu se Družba te poslala amo svoga učitelja u osobi G. Josipa Svjetličića.

Pobojav se oni, da će učitelj malo bivati među njima radi pomanjkanja stana, sve su misli u jednu smislili i pogodoše za gradnju stana bila je u kratkom sa zidarima gotova. Radi neprestane kiše u prošloj jeseni, zategla se radnja neobično dugo i danas eto Brgučani mogu se ponositi, da je njihovo uč. od 80 kuć. brojeva sagradilo si svojimi žulferi i učit. stan, koji približno odgovara propisima novog šk. zakona.

U te tužne ali martjive i radne Kršane, moglo bi se ugledati mnogokoje selo u Istri i mjesto da Družba troši 6—10.000 K na gradnju jedne škole, ona bi mogla namjestiti tom inače mitvom glavnicom i po više učitelja na potrebitijih mjestih širom naše mile Istre.

Nakon dovršene radnje čovjek je obično zadovoljan i se veseli, a tako bilo i kod naš. dne 8. t. m. Akoprem je bilo

